

AMOS
SVENSKA TEATERN

PAPPAN

Av Florian Zeller

ASKO SARKOLA OCH CECILIA PAUL

PAPPAN

Av
Översättning

Florian Zeller
Lisa Lindberg

André
Anne
Pierre
Laura
En man
En kvinna

Asko Sarkola
Cecilia Paul
Riko Eklundh
Sophia Heikkilä
Joachim Thibblin
Anna Hultin

Regi
Scenografi
Kostymdesign
Ljusdesign
Ljuddesign
Mask- och hårdesign

Marcus Groth
Keijo Viitala, Marcus Groth
Kaisa Rautakoski
Tom Kumlin
Andreas Lönnquist
Pirjo Ristola

Inspicient och suffli
Scenmästare och scenteknik
Ljus-, ljud-, videooperator
Mask och hår
Rekvisita
Översättning till finska
Tack till

Ann-Mari Skrabb
Christoffer Österlund
Tom Laurmaa
Tiitta Stoor, Joonas Lampi
Ann-Mari Skrabb, Milla Hietanen
Tanja Oreto
Carola Hultin

Scenografin är tillverkad i teaterns verkstad under ledning av Keijo Viitala.
Kostymerna är skapade i teaterns syateljé under ledning av Kaisa Rautakoski.

Musik: Variationer av Erik Saties *Gymnopédies*
Piano: Kristian Nyman

Redaktör
Layout
Fotograf

Ellen Ödahl Grönroos
Chribbe Aarnio
Cata Portin

Förlag
Pjäsens längd
Premiärdatum

Näytelmäkulma - Nordic Drama Corner
ca 2 timmar med paus
2.2.2019 på AMOS-scenen

Ansvarig utgivare

Joachim Thibblin

Florian Zeller (1979) gjorde kometkarriär i hemlandet Frankrike och är idag en internationellt erkänd och prisad dramatiker och romanförfattare. Hans verk har översatts till otaliga språk och hans pjäser spelas världen över. Han har tilldelats flera av teatervärldens finaste priser, bl.a Molièrepriset för *Le Père (Pappan)* 2014. Enligt The Guardian är Florian Zeller "Den mest spännande nya dramatikern i vår tid".

ASKÖ SARKOLA OCH JOACHIM THIBBLIN

Livet kan delas in i tre faser. Den första handlar om att växa upp, skaffa sig en utbildning, att bli vuxen. Den andra fasen handlar om att förverkliga sina drömmar, kanske att bilda familj, skaffa sig egendom och nätverk, att göra karriär. Den tredje fasen handlar om att avstå. Att småningom lämna allt världsligt, att söka sin andliga väg, att förbereda sig för det slutgiltiga - att dö.

För en minnessjuk kan den tredje fasen bli både konkretare och ofta också kortare. Att avstå från sina minnen, sina nära och kära, uppfattningen om vem jag är. För oss som inte drabbats av en minnessjukdom kan insikten om att vi småningom måste avstå från allt vara otydligare. En del av oss inser det först i livets sista minut. Insikten att svepningen inte har några fickor och att vi inte kan ta någonting med oss när vi går, kan komma som en obehaglig överraskning.

Jag har själv trätt in i den tredje fasen. Jag har börjat avstå. Från min egendom, från mitt yrke, från illusionen om att detta inte skulle ta slut en gång. När jag idag på morgonen gick ut med min hund och träden var solbelysta och fulla av rimfrost tänkte jag att också detta, att få se naturen i sin vidunderliga skönhet, kommer jag att bli tvungen att avstå från. Liksom jag kommer att bli tvungen att avstå från min hund och mina barn och alla mina kära. Men jag vill inte bli tagen på sängen utan steg för steg göra mig färdig. Det är mitt livs sista och mest fascinerande resa. Minst lika fascinerande som den jag gav mig ut på när jag en gång trädde in i livet.

När jag en gång dör, eller drabbas av en minnessjukdom (vilket är mycket möjligt eftersom de flesta av mina släktingar har drabbats), vill jag göra det med frid i sinnet och förtröstan om att det är nu det stora okända börjar.

Marcus Groth

Regissör

CECILIA PAUL OCH RIKO EKLUNDH

ASKO SARKOLA, CECILIA PAUL OCH RIKO EKLUNDH

ASKO SARKOLA OCH ANNA HULTIN

Normalt åldrande eller demenssjukdom?

Ibland glömmar man till synes självklara saker och många upplever att det händer oftare på gamla dar. Men det finns avgörande skillnader mellan ett normalt åldrande och en demenssjukdom (i det här fallet Alzheimers sjukdom).

- Om vi glömmar ett namn kommer vi vanligen ihåg det igen senare. Vid Alzheimers sjukdom glömmar man personen vars namn man försöker komma ihåg.
- Om vi glömmar nycklar vet vi hur vi skall finna dem. Personen med Alzheimers sjukdom kan inte minnas när de senast hade sina nycklar eller berättar en "historia" om hur de förlorat dem.
- Normal glömska innefattar att vi glömmar delar av en händelse medan personer med Alzheimers sjukdom glömmar hela händelsen.
- Normal glömska innefattar att vi glömmar händelser långt tillbaka i tiden oftare än nyligen inträffade händelser. Personer med Alzheimers sjukdom glömmar oftast det som nyligen hänt.
- Vid normalt åldrande kan vi använda anteckningsbok och minneslappar för påminnelse bättre än vid sjukdom. Personer med Alzheimers sjukdom har även svårt att minnas muntliga påminnelser.
- Vid normal glömska förlorar vi inte orienteringen. Om vi till exempel vaknar på en ny plats kan vi vara osäkra på var vi är och hur vi kommit dit, men vi vet hur vi ska se oss omkring för att finna ledtrådar. En person med Alzheimers sjukdom förlorar förmågan att söka efter ledtrådar som skulle kunna hjälpa dem med orienteringen. De kan gå vilse på den egna välkända gatan.
- En person med normal glömska kan berätta en historia för sina vänner som han/hon tidigare berättat. En person med demenssjukdom kan ställa samma frågor många gånger inom en timme till samma person.

ASKO SARKOLA OCH SOPHIA HEIKILÄ

Bra förhållningssätt till personer med demens

Samtala som ni brukar göra. Om personen lever "i gamla tider", prata om gamla tider. Glöm inte att det är en vuxen människa du talar med.

Försök inte "rätta". Säg inte: "Du kan inte göra så där! Det förstår du väl".

Prata inte förbi eller "över huvudet" på personen. Påpeka inte brister inför andra. Demenssjukas känsloliv fungerar ofta bättre än den intellektuella förmågan och ingen vill ju bli bortgjord inför andra.

Bortförklaringar av svårigheter kan vara ett försvar. Hindra henne/honom inte. Förmodligen behöver hon/han det för att bevara sin självkänsla.

Språksvårigheter innebär att man har svårt att förstå och uttrycka sig. Ta fasta på nyckelord och upprepa dem. Visa att du vill förstå – och har förstått. Tänk på att känslan av trygghet och samhörighet kan förmedlas utan ord. Man behöver inte prata för att förstå varandra.

Fånga personens känslor. Försök inte tvinga henne/honom att minnas. Säg inte "minns du vad vi gjorde igår?" Säg istället "igår var vi ute och plockade vitsippor. Tänk vad de var vackra".

När du känner frustration och begynnande ilska. Försök att inte visa det. Gå ifrån och låt ilskan rinna av dig. Be någon annan ta över.

När den demenssjuke verkar irriterad. Ta reda på orsaken. Kan det bero på hög ljudnivå, att hon/han inte förstår vad som sägs, är pressad eller på något annat?

Om den sjuke råkar bete sig olämpligt. Påpeka inte detta. Kanske minns han/hon inte händelsen och även om så är fallet, skapar ett påpekande bara olust.

Om den sjuke inte klarar av situationen, påpeka inte det. Försök att försiktigt lägga till rätta. Säg till exempel: "Vi kan hjälpas åt att göra det" istället för "om jag får göra det så blir det bättre".

Hjälp till att styra den sjuke i rätt riktning. Det kanske är matdags men han/hon vill ta en tur i korridoren. Locka med "oj vad det skulle smaka gott med köttbullar nu". Ska vi se om det finns några?"

Håll reda på vad den sjuke inte tycker om - sådant som skapar obehagskänslor. Försök sätta dig in i vad som väcker olust hos den sjuke. En levnadsberättelse ska finnas nedskriven för varje person. Som anhörig kan man hjälpa personalen med detta och öka förståelsen för den sjuke.

Använd både kunskap och fingertoppskänsla. Tänk efter hur den sjuke kan känna och reagera på det du säger eller föreslår. Det är helst personens önskan och alltid personens bästa som skall vara din drivkraft.

Ta vara på goda stunder och bemöt den demenssjuke med respekt!

Källa: www.demenscentrum.se/globalassets/leva-med-demens_pdf/bra_forhallningssatt.pdf

Behöver du stöd i vardagen?

Minneslinjen ger handledning och råd om minnessjukdomar tisdagar kl. 14–17 på numret 09 8766 550 (0,08€/min+1na). Yrkesutbildade inom minnesarbetet tar emot samtalen. Betjäning på finska måndagar, tisdagar och torsdagar kl. 12–17 på samma nummer.

För mer information se muistoliitto.fi

**SVENSKA
TEATERN**

SVENSKATEATERN.FI

